

mihael

KAPELANIJA SV. MIHAELA ARKANĐELA MUP - SJEDIŠTE I RAVNATELJSTVO POLICIJE

NEDJELJA MUKE GOSPODNE- CVJETNICA

MUKA GOSPODINA
NAŠEGA ISUSA KRISTA
PO MARKU

OŽUJAK

**Ned. 24. NEDJELJA MUKE GOSPODNJE-
(CVJETNICA);**

Pon. 25. Siksto I., Krest, Rikard

Uto. 26. Montan i Maksima; Emanuel; Goran

Sri. 27. Lidija; Rupert; Lada

MEDITACIJA

Pijetao

3

SLUŽBA RIJEČI

ČITANJA

Muka Gospodina našega Isusa Krista
po Marku

4

HOMILIJA

Šimune, spavaš?

10

KATEHEZA

Cvjetnica - Nedjelja Muke Gospodnje

12

Mali vjeronaučni leksikon

15

NAŠI POKOJNI

16

Naslovnica: Marc Chagall, *Persecution*

Slika preuzet s: <https://www.artnews.com>

mihael

6/2024.

Listić Policijske kapelanije sv. Mihaela Arkandela MUP - sjedište i Ravnateljstvo policije,
Godište XVIII. (2024.), broj 6(596); Nedjelja Muke Gospodnje - Cvjetnica, 24. ožujka 2024.

Kontakt:

vlč. Željko Rakošec, policijski kapelan, tel.: 22 712, 85 682; e-mail: zrakosec@mup.hr

Vinko Bakula, pomoćnik kapelana, tel.: 22 715, 82 805, e-mail: vbakula@mup.hr

Pijetao

Poznati su vam oni koji su u društvu uvijek glasni, dok govore o svojim kvalitetama i sposobnostima, počevši od toga kako najbolje razumiju društvene i političke odnose u zemlji, pa do toga da su najbolji stručnjaci u Slavoniji za fiš-paprikaš. Najjači, najbolji, najpametniji.

Izgleda da je apostol Petar bio jedan od takvih. Pravo mu je ime bilo Šimun, ali ga je Isus nazvao aramejski Kefas, u grčkom Petros - Petar, što znači Stijena. Ona Stijena na kojoj je Isus namjeravao sagraditi svoju Crkvu. I onda, na posljednjoj večeri, Isus naviješta da će se svi o njega sablazniti i pobjeći. Nato Petar samouvjerenost kaže: „Ako se i svi sablazne, ja neću!“ Isus mu, ne bez gorčine, uzvraća: „Zaista, kažem ti, baš ti, danas, ove noći, prije nego se pijetao dvaput oglasi, triput ćeš me zatajiti.“ Znamo: tako se i dogodilo.

Upravo tako. Koliko god mi bili čestiti i dosljedni, ne možemo nikad znati kako ćemo se ponašati u nekoj teškoj situaciji, ne možemo nikada za same sebe staviti ruku u vatru. Slabi smo ljudi. Zato vjernici s puno povjerenja mole: „i ne uvedi nas u napast“, odnosno, „ne dopusti da nas napast nadjača“.

Drugo je, rekao bih, još važnije. Za Petra je upravo to njegovo zatajenje u određenom smislu bilo korisno. On je bio apostolski prvak. On je bio Stijena. On je bio jedan od prvih pozvanih učenika. On je zbog Gospodina sve ostavio. Svjestan svega toga, Petar se mogao lako uzoholiti, mogao je u vlastitim očima silno porasti. Pa on je prvak, baš kao što neke naše umišljene veličine znaju reći: „Znaš li ti, tko sam ja?“ Međutim, kad bi god Petar došao u napast da podigne nos, zakukurikao bi neki pijetao i spustio Petra na zemlju...

Svatko bi od nas itekako rado obrisao neku neslavnu epizodu iz vlastitog života. Imamo stvari o kojima ne bismo htjeli da se govori. Kojiput samima sebi teško praštamo grijehe svoje mladosti. A evo, možda Bog to dopušta baš zbog toga da nas spusti na zemlju ili možda zbog toga da imamo razumijevanja za ludosti vlastite djece, za promašaje drugih ljudi. Isus nije odbacio Petra. Petar zbog svoga grijeha nije pao u očaj. Upravo tako. Velik je onaj čovjek koji nakon pada ustane te iz tog pada nešto dobro nauči. Ako je tako bilo s Petrom, Stijenom, zašto ne bismo i mi tako gledali vlastiti život?

Na procesiji s grančicama

Evandjelje: Mk 11, 1-10

Blagoslovljen onaj koji dolazi u ime Gospodnje

Čitanje svetoga evandjelja po Marku

Kad se približe Jeruzalemu, Betfagi i Betaniji, do Maslinske gore, pošalje dva učenika i kaže im:

- *Hajdete u selo pred vama. Čim u nj uđete, naći ćete privezano magare koje još nitko nije zajahao. Odriješite ga i vodite. Ako vam tko reče: 'Što to radite?' recite: 'Gospodinu treba', i odmah će ga ipak ovamo pustiti.*

Otiđoše i nađoše magare privezano uz vrata vani na cesti i odriješe ga. A neki od nazočnih upitaše: -

- *Što radite? Što drijesite magare?*

Oni im odvratale kako im reče Isus. I pustiše ih. I dovedu magare Isusu, prebace preko njega svoje haljine i on zajaha na nj. Mnogi prostriješe svoje haljine po putu, a drugi narezaše zelenih grana po poljima. I oni pred njim i oni za njim klicahu:

- *Hosana! Blagoslovljen Onaj koji dolazi u ime Gospodnje! Blagoslovljeno kraljevstvo oca našega Davida koji dolazi! Hosana u visinama!*

Riječ Gospodnja

Evandelist Marko, kada govori o mucu Isusovoj, često navodi starozavjetne izričaje čime Isusovu muku opisuje kao ispunjenje Pisama. Vojnici ga u unutrašnjosti dvora udaraju i pljuju (Mk 15,19; usp. Iz 50,6), a kad je razapet na križu, evandelist navodi riječi Psalma 22: »razdijele među se haljine njegove bacivši za njih kocku« (Mk 15,24; usp. Ps 22,19). Dok je visio na križu, prolaznici su ga pogrđivali i vikali: »Spasi sam sebe, siđi sa križa!« (Mk 15,30), a rugali su mu se i glavari svećenički i pismoznanci govoreći: »Druge je spasio, sebe ne može spasiti! Krist, kralj Izraelov! Neka sad siđe s križa da vidimo i povjerujemo!« (15,31-32). I to podsjeća na Psalam 22 i njegove riječi: »Koji me vide, podruguju se meni, razvlače usne, mašu glavom: 'Uzdao se u Gospodina! Neka ga sad izbavi, neka ga spasi ako mu omilje!'« (Ps 22,8-9).

Ovaj Psalam prihvaća i sam Isus kad viče s križa: »Bože moj, Bože moj! Zašto si me ostavio?« (Mk 15,35; usp. Ps 22,2) Stoga se ovaj njegov uzvik ne smije shvatiti kao znak očaj; zbog napuštenosti, nego prije kao znak pouzdanja u Boga njegovog Oca, koji nije daleko od njega, nego je »snaga nje gova«, te mu svakog trenutka može »pohititi u pomoć« (usp Ps 22,20) i dušu njegovu oteti smrti (r. 21). Navještaj takvoga raspleta osjeća se već u završnim trenucima muke. Isus iz-diše, a satnik koji je stajao uz križ kaže: »Zaista, ovaj čovjek bijaše Sin Božji« (Mk 15,39), priznajući mu onu čast zbog koje je dobio ime Gospodin, te mu se sve stvorenje klanja.

Prvo čitanje: Iz 50, 4-7

Lica svojeg ne zaklonih od pogrda, ali znam da se neću postidjeti.

Čisto srce stvori mi, Bože!

Gospodin Bog dade mi jezik vješt
da znam riječju krijepiti umorne.
Svako jutro on mi uho budi
da ga slušam kao učenici.
Gospodin Bog uho mi otvori:
ja se ne protivih niti uzmicah.
Leđa podmetnuh onima što me udarahu,
a obraze onima što mi bradu čupahu,
i lica svojeg ne zaklonih
od pogrda ni od pljuvanja.
Gospodin Bog mi pomaže,
zato se neću smesti.
Zato učinih svoj obraz ko kremen
i znam da se neću postidjeti.

Riječ Gospodnja

Pjesme o Sluzi, zajedno sa Psalmom 22, su manjinski dio starozavjetne tradicije prema kojoj Bog patnju nevinih preokreće u izvor blagoslova za druge. Većina Izraelaca i starozavjetnih tekstova smatrali su da Božji miljenik ne može biti nevin osuđen te da je bolest, rana smrt i nesreća znak Božje kazne. Sluga iz današnjeg čitanja slika je Isusa svjesnog da ga čeka nasilna smrt.

Sluga o ovom odlomku zahvalno priznaje da mu je Bog dao najprije učeničku službu: "Svako jutro on im uho budi da ga slušam kao učenici. Gospodin Bog uho mi otvori: ja se ne protivih niti uzmicah" (r. 4b-5). Učenik sam proživljava ono što treba drugima naviještati. U Izajjinoj knjizi postoji trag o prorokovim učenicima koji iz bliza slijede učitelja (usp. Iz 8, 16 i 30, 8-14). Učenici čuvaju riječ Božju zapečaćenu u srcu. Zatim prorok zahvaljuje Bogu što mu je dao "jezik vješt da zna riječju krijepiti umorne" (r. 4a). Zadaća je proroka sužanjstva ohrabrivati klonule u tuđini.

Naišavši na osporavanje u proročkoj službi, prorok ispovijeda da nije pobjegao nego je podmetnuo leđa onima što ga udarahu a obraze onima što mu bradu čupahu. Na Istoku onog vremena brada se smatrala uresom zrela muškarca. Čupati bradu bila je najveća uvreda nevinu čovjeku. Usred onih koji ga tako zlostavljaju prorok govori da mu Bog pomaže i zato ostaje "ko kremen": ne kani odstupiti od svog puta. Ovaj ponižavani ali ustrajni prorok slika je Isusa patnika u njegovoj mucu.

Otpjevni psalam: Ps 22, 8-9.17-20.23-24

Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?

Svi koji me vide, podruguju se meni,
 razvlače usne, mašu glavom:
 »Uzdao se u Gospodina, neka ga sad izbavi,
 neka ga spasi ako mu omilje!«

*****

Opkolio me čopor pasa,
 rulje me zločinačke okružile.
 Probodoše mi ruke i noge,
 sve kosti svoje prebrojiti mogu.

*****

Razdijeliše među se haljine moje
 i za odjeću moju baciše kocku.
 Ali ti, Gospodine, daleko mi ne budi;
 snago moja, pohiti mi u pomoć!

*****

A sada, braći ću svojoj navješćivati ime tvoje,
 hvalit ću te usred zbora.

»Koji se bojite Gospodina, hvalite njega!
 Svi od roda Jakovljeva, slavite njega!
 Svi potomci Izraelovi, njega se bojte!«

*****

Prema svjedočanstvu Evanđelja po Marku, Isus je na križu zavapio: »Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio«. Te riječi zapravo su početak Psalma 22 čije odabrane retke imamo u današnjem otpjevnom psalmu. U svom cjelovitom obliku Ps 22 je molitva koja se iz mučnoga vapaja nevinog patnika koji se osjeća napušten od svih, na koncu preobražava u pjesmu zahvalnicu i navještaj Božje pravde koji ne zaboravlja muku jadnika i uslišava njegovu molitvu. Odabrani reci našeg otpjevnog Psalma donose upravo te dijelove psalma u kojem se događa prekretnica iz krika napuštenosti u molitvu pouzdanja.

Većina odabranog teksta donosi opis samoga mučenja koje se u detaljima poput probadanja ruku i nogu, te bacanja koce za odjeću doslovno ispunilo u Isusovoj mucii. No, ono stoje bolnije od bilo kojeg tjelesnog mučenja jest odbacivanje i podrugivanje do te mjere da se mučenik osjeća ostavljenim i od samoga Boga, i čini se daje upravo to najvećim predmetom podrugivanja kod mučitelja koji kažu »Uzdao se u Gospodina! Neka ga sad izbavi, neka ga spasi ako mu omilje!«. Ali pravedni patnik, ne skrivajući svu svoju bol ne skriva u tim teškim časovima ni svoju vjeru u Boga. On se i u svojoj patnji obraća Bogu, te se napuštenost koju je osjetio na početku ispunja prisutnošću Boga koji je blizu.

Drugo čitanje: Fil 2, 6-11

Ponizi sam sebe... zato Bog njega preuzvisi.

Čitanje Poslanice svetoga Pavla apostola Filipljanima

Krist Isus, trajni lik Božji,
nije se kao plijena držao svoje jednakosti s Bogom,
nego sam sebe »opljeni« uzevši lik sluge,
postavši ljudima sličan;
obličjem čovjeku nalik,
ponizi sam sebe, poslušan do smrti,
smrti na križu.

Zato Bog njega preuzvisi
i darova mu ime,
ime nad svakim imenom,
da se na ime Isusovo prigine svako koljeno
nebesnikā, zemnikā i podzemnikā.

I svaki će jezik priznati:
»Isus Krist jest Gospodin!« –
na slavu Boga Oca.

Riječ Gospodnja

Ovaj odlomak je himan u čast Kristu kao trajnoj slici Božjoj koji se ponizio postavši čovjekom i pristavši na nasilnu smrt. Pavao ga je uvrstio u svoju poslanicu radi pouke o vjerničkoj skromnosti i međusobnom podnošenju. Prije toga, u r. 3-5, moli vjernike da među njima ne bude suparništva ni umišljenosti. Potiče da druge "smatramo višima od sebe", da se staramo ne samo svaki za svoje "nego i za ono što se tiče drugih". Pravi uzor poniznosti jest Krist koji je utjelovljenjem uzeo "lik sluge", a smrću na križu postao do kraja poslušan Ocu nebeskom.

Crkva Pavlova i našeg vremena vjeruje da je Krist "trajni lik Božji", tj. da ima božansku narav po kojoj postoji od vjekova. On je sam sebe "opljenio", tj. ostavio svoju božansku veličinu i utjelovljenjem postao sluga, to jest pravi čovjek, u svemu ovisan od ljudi. Uslijed svoje vjernosti Bogu prilikom obavljanja mesijanskog poziva došao je u konflikt s vjerskim i političkim poglavarima svoga naroda i to ga je dovelo do smrti na križu. Himan ovu smrt na križu gleda kao čin poslušnosti Bogu. Ne u smislu da je Bog tako okrutan da bi tražio smrt bilo kojeg čovjeka pa ni svoga Sina, nego u smislu vjernog vršenja mesijanskog poslanja a ta ga vjernost dovela u konflikt s vjerskim poglavarima.

"Zato Bog njega preuzvisi" (r. 9). Ovo je jedan od načina kako je prva Crkva izvršavala vjeru u Kristovo uskrsnuće, osobito među vjernicima s grčkom kulturom, kojima pojam uskrsnuća kao tjelesnog oživljavanja nije bio kulturološki blizak. Uskrsnućem je Bog svoga Sina uzvisio, postavio sebi zdesna, uveo ga u eshatonski stadij egzistiranja iz kojega može pomagati sve ljude. Znak ove proslavljenosti jest novo ime što ga je Raspeti dobio, ime Gospodin. Kyrios su Grci i Rimljani zvali božanstvo ili cara, a Židovi dijaspore Boga jedinoga. Kad ljudima s grčkom kulturom Crkva predstavlja Isusa kao Kyriosa ili Gospodina, ističe njegovo božansko dostojanstvo. Proslavljenom Kristu imaju se pokloniti svi nebesnici tj. anđeli, zatim zemnici tj. ljudi svih naroda i konačno podzemnici tj. pokojnici.

Iz ovog himna izlazi da je pristanak na smrt na križu početak proslave Isusa.

Komentar čitanja: Darko Tepert , <https://www.glas-koncila.hr>

Na misi

Evandjelje: Mk 14, 1 – 15, 47

Muka Gospodina našega Isusa Krista po Marku

U vrijeme kada su glavari svećenički zajedno sa starješinama i pismoznancima - cijelo Vijeće - upriličili su vijećanje pa Isusa svezali, odveli i predali Pilatu. I upita ga Pilat:

»Ti li si kralj židovski?«
On mu odgovori:
»Ti kažeš.« I glavari ga svećenički teško optuživahu. Pilat ga opet upita:

»Ništa ne odgovaraš? Gle, koliko te optužuju.«
A Isus ništa više ne odgovori te se Pilat čudio.

O blagdanu bi im pustio uznika koga bi zaiskali. A zajedno s pobunjenicima koji u pobuni počiniše umorstvo bijaše u okove bačen čovjek zvani Baraba. I uziđe svjetina te poče od Pilata iskati ono što im običavaše činiti. A on im odgovori:

»Hoćete li da vam pustim kralja židovskoga?«

Znao je doista da ga glavari svećenički bijahu predali iz zavisti. Ali glavari svećenički podjare svjetinu da traži neka im radije pusti Barabu. Pilat ih opet upita:

»Što dakle da učinim s ovim kojega zovete kraljem židovskim?«

A oni opet povikaše:

»Raspni ga!«

Reče im Pilat:

»Ta što je zla učinio?«

Povikaše još jače:

»Raspni ga!«

Hoteći ugoditi svjetini, Pilat im pusti Barabu, a Isusa izbičeva i preda da se razapne.

Vojnici ga odvedu u unutarnjost dvora, to jest u pretorij, pa sazovu cijelu četvu i zaogrnu ga grimizom; spletu trnov vijenac i stave mu na glavu te ga stanu pozdravljati:

»Zdravo, kralju židovski!«

I udarahu ga trskom po glavi, pljuvahu po njemu i klanjahu mu se prigibajući koljena. A pošto ga izrugашe, svukoše mu grimiz i obukoše mu njegove haljine.

I izvedu ga da ga razapnu. I prisile nekog prolaznika koji je dolazio s polja, Šimuna Cirenca, oca Aleksandrova i Rufova, da mu ponese križ. I dovuku ga na mjesto Golgotu, što znači Lubanjsko mjesto. I nuđahu mu piti namirisana vina, ali on ne uze.

Kad ga razapeše, razdijele među se haljine njegove bacivši za njih kocku - što će tko uzeti. A bijaše treća ura kad ga razapeše. Bijaše napisan i natpis o njegovoj krivici:

»Kralj židovski.«

A zajedno s njime razapnu i dva razbojnika, jednoga njemu zdesna, drugoga slijeva.

Prolaznici su ga pogrđivali mašući glavama:

»Ej, ti, koji razvaljuješ Hram i sagradiš ga za tri dana, spasi sam sebe, sidi s križa!«

Slično i glavari svećenički s pismoznancima rugajući se govorahu jedni drugima:

»Druge je spasio, sebe ne može spasiti! Krist, kralj Izraelov! Neka sad side s križa da vidimo i povjerujemo!«

Vrijedahu ga i oni koji bijahu s njim raspeti.

A o šestoj uri tama nastaje po svoj zemlji - sve do ure devete. O devetoj uri povika Isus iza glasa:

»Eloi, Eloi lama sabahtani?«

To znači:

»Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?«

Neki od nazočnih čuvši to govorahu:

»Gle, Iliju zove.«

A jedan otrča, natopi spužvu octom, natakne na trsku i pruži mu piti govoreći:

»Pustite da vidimo hoće li doći Ilija da ga skine.«

A Isus zavapi jakim glasom i izdahnu.

I zavjesa se hramska razdrije nadvoje, odozgor dodolje.

A kad satnik koji stajaše njemu nasuprot vidje da tako izdahnu, reče:

»Zaista, ovaj čovjek bijaše Sin Božji!«

Izdaleka promatrahu i neke žene: među njima Marija Magdalena i Marija, majka Jakova Mlađega i Josipa, i Saloma - te su ga pratile kad bijaše u Galileji i posluživale mu - i mnoge druge koje uzidoše s njim u Jeruzalem.

A uvečer, budući da je bila Priprava, to jest predvečerje subote, dođe Josip iz Arimateje, ugledan vijećnik, koji također iščekivaše kraljevstvo Božje: odvaži se, uđe k Pilatu i zaista tijelo Isusovo. Pilat se začudi da je već umro pa dozva satnika i upita ga je li odavna umro. Kad sazna od satnika, darova Josipu tijelo. Josip kupi platno, skine tijelo i zavije ga u platno te položi u grob, koji bijaše izduben iz stijene. I dokotrlja kamen na grobna vrata. A Marija Magdalena i Marija Josipova promatrahu kamo ga polažu.

Riječ Gospodnja

Šimune, spavaš?

U današnjem svijetu ispraznih glasova, reklama i buke ljudskog nadmetanja ovogodišnja Cvjetnica dolazi kao povlašteno vrijeme obnove srca i budnog osluškivanja Božjega glasa. Isusova je muka uvijek nedvosmisleni poziv Crkvi da se ne prepusti snu izabranih apostola već da bdije nad vlastitim slabostima kao ponizna službenica Isusove poruke iz Maslinskog vrta. »Previše je rezignacije u Crkvi, a premalo proročke snage. Bojimo se gubitka, nerado se odričemo svoje moći. Premda smo već manjina u Europi, mi i dalje još želimo biti većina. O kad bismo htjeli biti jedna dostojanstvena, hrabra, proročka i kvalificirana manjina. A ovako samo često 'gospodski letimo' iznad društva, a trebali bismo biti klica, sol, glas, glas koji kvalificirano ima nešto reći o stvarnosti s jednoga drukčijeg gledišta« - kaže benediktinac Salmann. Unatoč navedenom, liturgijska slavlja Velikog tjedana otvaraju kršćanima nepresušno vrelo nadahnuća. U njima smo stavljeni pred snažne liturgijske geste koje izriču Kristov život kao život za druge. Kad se pritom dopusti srcu da ga dotaknu silnice biblijskih tekstova, onda je vidljivo da nas liturgijske geste i liturgija riječi nose i usmjeravaju prema sve većoj uronjenosti u otajstvo Vazma. Štoviše, onda je razumljivo da otkrivamo važnost Isusove riječi: »Primjer sam vam dao da i vi činite kao što ja vama učinih!« Kristova muka ima za

kršćane odlučujuće značenje. U njoj se susrećemo sa sućutnim Božjim licem na kojem se iščitava Božje sebedarno držanje prema ljudima. Kršćani na licu trpećeg Krista prepoznaju Očevo lice. To se držanje najjasnije vidi u opisu posljednjih sati Isusova života. Susret s Bogom uvijek mijenja naša usmjerenja, pokazuje nam da smo u Božjim očima jedincati, da nas spasonosno prihvaća, ma koliko se opirali Božjem zovu. Stoga je potrebno danomice osluškivati Božji poziv i u poniznosti srca ustrajavati na putu Isusa Krista.

Podmetnuta leđa Božjega sluga

Kao što su u pretkoncilskoj liturgiji Velikog tjedna posebnu težinu imali ulomci iz Knjige Tužaljki, tako se u obnovljenoj liturgiji prednost daje starozavjetnim ulomcima Drugog Izaije. Sluga Jahvin, predstavljen kao trpeći čovjek zadivljujućeg držanja, posred brojnih nedaća, iznutra je uspravan. Njegova snaga ne izvire iz ljudskih mogućnosti, jer one kad-tad završe u začaranom krugu osвете. Stoga je dojmljiv naglasak: to čime je Sluga Jahvin pogođen nije mjera kojom drugima uzvraća. Njegov se pristup temelji na Bogu. Zato, nasuprot očekivanjima, Drugi Izaija očituje snagu Sluge Jahvina koja izvire iz njegova držanja pred Bogom. Sluga Jahvin predstavlja jedno povlašteno mjesto u starozavjetnoj literaturi na kojem se susrećemo sa starozavjetnim iskustvom vjere da Bog odgaja svoj narod za ljubav koja nadilazi osvetu. Poruka je time još snažnija jer pokazuje da

Jorge Cocco Santángelo The Gethsemane (Jesus is my light), <https://jorgecocco.com>

oslonjenost na Boga često donosi patnju. Slika podmetnutih leđa dobit će svoju puninu u Isusu Kristu. Njegova su leđa nadahnuće kršćanima svih vremena da usmjere pogled srca prema patnji i potrebama ljudi oko sebe, da ne budu otuđeni od stvarnosti i odgovornog odnosa prema životu. U svom kristološkom himnu o poniznom i uzvišenom sluzi, Pavao Filipljane upozorava na jednu drugačiju viziju ljubavi. »Krist Isus, trajni lik Božji«, kako ga Pavao predstavlja, očituje svoje unutarnje predanje Ocu kroz konkretno predanje Očevoj volji sve do »smrti na križu«. Zato događaj križa baca svjetlo na cijeli Isusov život, a cijeli Isusov život baca svjetlo na događaj njegove nasilne smrti na križu.

Ići ću pred vama u Galileju

Prijevara je riječ kojom je ozvučen početak Muke po Marku. »Glavari svećenički i pismoznanci tražili su kako da ga na prijevaru uhvate i ubiju.« Prijevara, kao što nam je poznato, stoji na početku pripovijedanja o lomu odnosa između Boga i ljudi. Rajska zmija se služi prijevarom, jer je u naravi zla da se hrani razaranjem odnosa. S druge strane, Marko navodi da je i Juda u potrazi za pogodnim trenutkom izdaje. Poruka je jasna: Čim se čovjek nađe

u situaciji da mu osobni interesi preotmu srce, da pred sobom ne vidi čovjeka na način kako ga Bog gleda, onda mu jedino preostaje da se grčevito bori za vlastiti probitak. Prije opisa svih strahota koje su se sručile na Isusa, bilo pred Vijećem bilo pred Pilatom, kao i kroz grozomno kalvarijsko nasilje, Isus najavljuje bijeg najbližih - apostola, ali i obećanje da će po uskrsnuću ići pred njima u Galileju. S Isusove strane nema prijevare. Ljubav uvijek gleda preko granica. Prizor u Maslinskom vrtu praćena je snom učenika. Čim se Učitelj udaljava, učenike svladava san. Nisu izdržali u vjernosti Isusovoj riječi. Koliko li se puta isti prizor premješta na putove kršćanske nevjerodostojnosti u trenucima kada je najpotrebnije bdjeti i molitvom otvarati srce Božjoj ljubavi. Događa se to i u trenucima kada se - poput Izraelaca čije je srce ostalo u Egiptu - prepuštamo napasti da od vlastitih proizvoda načinimo bogove. I onda slijedi opći bijeg. To je toliko očito da je kod Marka spomenut i neki mladić koji ostavlja odjeću i bježi gol kako bi spasio goli život. No, Isusovo obećanje da će biti u Galileji, znak je da nas nikada ne ostavlja na putovima naše svakodnevice. Stoga i Galileja baca svjetlo na događaj križa.

<https://www.workingpreacher.org>

Cvjetnica - Nedjelja Muke Gospodnje

U Općim načelima o liturgijskoj godini i o kalendaru, Crkva uči kako se nedjelje korizmenog vremena „nazivaju I., II., III., IV. i V. nedjelja korizme. Šesta nedjelja, kojom započinje Veliki tjedan, zove se Cvjetnica: nedjelja muke Gospodnje“ i dalje nastavlja kako je „Veliki tjedan određen za slavljenje muke i smrti Kristove, počevši od njegovog mesijanskog ulaska u Jeruzalem“ (Rimski misal, str. 46).

Upravo se ovog potonjeg događaja spominje Crkva na Cvjetnicu te se „zato u svim crkvama vrši spomen toga Gospodnjeg ulaska, prije glavne mise ophodom ili svečanim ulazom, a prije drugih misa običnim ulazom. Svečani ulaz, ali ne ophod, može se ponoviti i prije koje druge mise koja se obično slavi s velikim sudjelovanjem naroda“ (Rimski misal, str. 164).

Tako i specifičnost ovoga liturgijskog slavlja nalazimo u dva obredna trenutka: u načinu spomena Gospodnjeg ulaska u Jeruzalem te u Službi riječi.

Tri oblika spomena Gospodnjeg ulaska u Jeruzalem

Ophod je prvi, ali i temeljni način, na koji se okupljeni vjernici, držeći grančice, mogu spomenuti Gospodnjeg ulaska u Jeruzalem te ovaj dio slavlja Cvjetnice promatramo kroz četiri glavna dijela: okupljanje zajednice u manjoj crkvi ili na kojem drugom zgodnom mjestu izvan crkve, blagoslov grančica, navještaj evanđelja o ulasku Gospodnjem u Jeruzalem te ophod prema crkvi gdje se nastavlja misno slavlje zbornom molitvom.

Što se tiče drugog oblika spomena, „Gospodnji ulazak se slavi u crkvi svečanim ulazom prije glavne mise“. Vjernici se, držeći grančice, okupe ili pred vratim crkve ili u samoj crkvi, a svećenik i poslužnici pristupaju onom mjestu od kuda većina vjernika može pratiti obred koji je opisan u prethodnom odlomku.

Gdje pak nije moguće imati ophod ili svečani ulaz, spomen Gospodnjeg ulaska u Jeruzalem vrši se običnim ulazom.

Služba riječi

Kako je i običaj, nakon Zborne molitve u kojoj se moli da slijedimo uzor Gospodinova poniženja, da s njime zajedno trpimo i tako postignemo slavu uskrsnuća, slijedi Služba riječi u kojoj središnje mjesto zauzima navještaj Muke:

Kod čitanja povijesti Gospodnje muke nema svijeća ni kađenja, ne pozdravlja se niti se znamenuje knjiga. Čita je đakon ili, ako njega nema, sam svećenik. Mogu je čitati i čitači laici, no riječi Kristove, ako je moguće, neka budu pridržane svećeniku. Đakoni, a ne drugi, prije pjevanja muke traže blagoslov od svećenika kao i inače prije Evanđelja.

A dok pažljivo slušamo povijest Gospodnje muke do izražaja dolaze četiri bitna momenta koja će kasnije Crkva sažeći i moliti u predviđenom Predslovlju Cvjetnice čime se zapravo izriče i srž ovog liturgijskog slavlja:

On je dragovoljno trpio nevin za grešnike, nedužan u brojen u zločince.

Njegova je smrt uništila naša zlodjela, a njegovo uskrsnuće donijelo nam opravdanje.

Povijest Cvjetnice

Kako bi se moglo što radosnije i plodonosnije Kako bi se moglo što radosnije i plodonosnije sudjelovati u ovom liturgijskom slavlju dobro se upoznati i s povijesnim razvojem slavlja Nedjelje Muke Gospodnje. U tome ćemo se, u ovom djelu rada, usredotočiti na studiju Maria Righettija.

Izvorno ime ove nedjelje, kako smo već i ranije napisali, u rimskoj tradiciji bilo je de passione Domini – Nedjelja Muke Gospodnje. Taj naslov nalazio se već i kod zapadnih crkvenih otaca (4. i 5. st.), ali i u ponekoj liturgijskoj knjizi. Kasnije se ovom imenu dodalo i ono koje je već bilo prisutno u Crkvama na Istoku – Dominica palmarum – Nedjelja palmi. Taj naslov preuzima i Gelazijev sakramentar koji konačno i utječe na ovu izvornu promjenu imena ove nedjelje. To je pak osobito još jače došlo do izražaja kada se naglasak s Gospodnje muke počinje stavljati na prvi dio slavlja ovoga dana – blagoslov grančica. Tek će postsaborskom reformom Drugoga vatikanskog sabora, ovom danu biti vraćen njegov izvorni naslov.

Današnja liturgija, kako smo prethodno vidjeli, sastavljena je od dva međusobno odvojena obreda, ali koji su međusobno povezani ophodom (procesijom). Tako, u svojoj biti, izriču dva velika djela vazmenog otajstva: Kristovu muku i mesijansko uzvišenje.

Blagoslov i procesija

Kao što je slučaj s većinom obreda Velikoga tjedna, tako i ovaj uvodni obred Cvjetnice svoj izvor nalazi u liturgiji Crkve 4. stoljeća u Jeruzalemu. Naime, kako nam je u pisanoj baštini ostavila hodočasnica Egeria, vjernici bi se oko 13 sati okupili na Maslinskom brdu, a obred bi započeo pjevanjem himana i antifona između kojih bi se čitala Božja riječ i molile pripadajuće molitve. Oko 17 sati čitalo bi se evanđelje o Gospodnjem ulasku u Jeruzalem te bi se vjernici u procesiji, mašući palminim

granama i pjevajući Blagoslovljen koji dolazi u ime Gospodnje, spuštali prema gradu do crkve Uskrsnuća gdje bi se slavje zaključilo Službom svjetla.

Iako tada liturgija u Jeruzalemu nije u sebi sadržavala blagoslov palmi, prve tragove blagoslova grančica u liturgiji Crkve na Zapadu pronalazimo tek oko 10. stoljeća u Rimsko-germanskom pontifikalu koji uz predviđenu procesiju, donosi i više molitava za blagoslov grančica, ali i temelje za oblikovanje ovog dijela slavlja na Cvjetnicu.

Što se tiče liturgije u Rimu, grančice bi blagoslovio kardinal, a krajem 13. stoljeća blagoslivlja ih papa. Procesija s grančicama započela bi u bazilici Svete Marije Velike, a završila bi u bazilici sv. Ivana Lateranskog. I dok se u Rimu u ovoj procesiji kao simbol Krista nosio evanđelistar prekriven purpurnim platnom, na području današnje Engleske u procesiji bi se nosio križ koji je bio podignut na groblju, a na području današnje Njemačke u procesiji se nosila drvena statua magarca (Palmesel) sa Spasiteljem na njemu.

U Rimskom misalu iz 1962. ovaj prvi dio obreda nazvan je *De solemni palmarum processione in honorem Christi Regis* – Svečana procesija s palmama u čast Krista Kralja, a započeo bi blagoslovom i podjelom grančica. Zatim bi se čitao navještaj evanđelja o Gospodnjem ulasku u Jeruzalem i slijedila bi procesija prema crkvi.

Misa

Kako je i danas, tako je i u povijesti ova Misa imala u središtu razmatranja Gospodinovu muku u koju je već uveo Psalam 21 dok je Poslanica (Fil 2,9) podsjećala na herojsko poniženje Krista koji je bio poslušan sve do smrti, smrti na križu što je bilo i dodano stavljeno u središte navještajem Muke po Mateju. Ovaj raspored čitanja zadržan je i u izdanju Rimskog misala 1962. godine, a postsaborskom reformom dodano je čitanje iz Knjige proroka Izaije (50, 4-7 – Treća pjesma o Sluzi Gospodnjem), Psalam i poslanica ostali su isti, a navještaj Muke raspoređen je po nedjeljnim ciklusima čitanja. Tako se u godini A čita Muka po Mateju, u godini B po Marku, a u godini C po Luki.

Običaj je da se Muka čita ili pjeva po ulogama, a taj običaj u Crkvi je prisutan još negdje od 11. stoljeća, a uveden je kako bi čitanje Muke bilo dramatičnije i jasnije. Tako ćemo i u izdanju Misala iz 1962. naći i tri skraćenicke koje su pomagale pjevačima u pjevanju Muke: T (tacite, trahe), C (cito, celeriter) i S (sursum).

Mali vjeronaučni leksikon

Obraćenje

Obraćenje, latinski *conversio*, grč. *Metanoia*

U kršćanstvu, duhovna i moralna preobrazba čovjekove osobnosti pod djelovanjem božanske milosti; metanoja. Zbiva se usvajanjem evanđeoskog načina mišljenja, djelovanja i osjećanja. U tom smislu govori se o obraćenju pogana na kršćanstvo, o prelasku sv. Pavla sa židovstva na kršćanstvo, o dubljem prosvjetljenju i osvještenju već postojeće kršćanske vjere (sv. Franjo Asiški, M. Luther, B. Pascal).

U religiologiji, prelazak iz jedne religije u drugu, ili iz manje intenzivnoga duhovnog stanja u drugo, intenzivnije duhovno stanje; konverzija. Dok apostazija znači negativan sud o onome koji prijeđe na drugu religiju, obraćenje ima pozitivno značenje i pozitivan sud o obraćeniku ili konvertitu. Prema nekim religiolozima (W. James) obraćenik ili konvertit intimno doživljava preusmjerenje i prevrednovanje svojih temeljnih duhovnih stavova. Obraćenje se može zbiti postupno (sv. Augustin) ili nenadano (sv. Pavao).

Obraćeni, u kršćanstvu, onaj koji je doživio obraćenje; konvertit. U religiologiji, onaj koji je prešao s jedne religije na drugu; konvertit.

Obraćenje

Očenaš, latinski *Pater noster*, temeljna kršćanska molitva, preuzeta iz Novoga zavjeta, nazvana po početnim riječima. Tu je molitvu Isus naučio apostole (Molitva Gospodnja), a prenesena je u tri verzije: Mt 6,9-13; Lk 11,2-4; Didahe glava 8. Matejeva je verzija duža (sa sedam zaziva) i bliža aramejskomu molitvenom obrascu, a Lukina je (s pet zaziva) po opsegu i stilu bliža izvorniku.

Prvi dio molitve (zazivi 1-2 u Luke i 1-3 u Mateja) upućuje se Bogu, gospodaru povijesti; drugi dio čine prošnje za osnovne životne potrebe.

U ranoj se Crkvi O. upotrebljavao kao završni doksologijski oblik; u liturgijskoj je uporabi od V. st., kad se javlja u obredu krštenja.

NAŠI POKOJNI

MILAN KRULJAC,

PU osječko - baranjska, Osijek, 24. ožujka 1992.

SENAD LIŠIĆ,

PU osječko - baranjska, Osijek, 24. ožujka 1992.

IVICA TOKIĆ,

PU osječko - baranjska, Osijek, 24. ožujka 1992.

IVICA BANIĆ,

PU zagrebačka, 28. ožujka 1993.

GORAN ČAKAN,

PU vukovarsko - srijemska, u službi, Klisa, 25. ožujka 2000.

POČIVALI U MIRU